

Landgoed Marquette

Een bijzondere buitenplaats aan de binnenkant van de duinen

Op vele plaatsen in de binnenduinrand van Noord- en Zuid-Holland liggen fraaie landgoederen. Vanaf de 17de eeuw werd het natuurschoon ontdekt door de stedelijke elite en men liet in de binnenduinrand en op de oude strandwallen landgoederen en buitenplaatsen aanleggen. Dat geldt ook voor het Heemskerkse Marquette, alhoewel hier al vanaf de dertiende eeuw een slot stond. Het huis is nu een hotel/restaurant, de tuinen en landerijen worden beheerd door PWN, de drinkwaterleverancier in Noord-Holland.

Tekst: Annelies Boutellier
Foto's: Ronald van Wijk

brug en tegenwoordig ook open voor iedere bezoeker van het landgoed. Niet alleen het mooie gebouw imponeert, ook de aanpak van beheerder PWN. Marquette kan anno 2019 dankzij de samenwerking tussen PWN, vrijwilligers, particulieren en organisaties als Landschap Noord-Holland en het Hoogheemraadschap floreren als natuurgebied.

Een rijke historie

Landgoed Marquette, 125 hectare groot, omvat het kasteel, een koetshuis, de laan, graslanden en bos met eeuwenoude eiken, beuken en lindes. Het ligt op een uitloper van een strandwal, dus hoger dan de omliggende gronden. Dit was in de vroege Middeleeuwen een uitgelezen plek voor een verdedigingsfort in de vorm van een ronde donjon. De grote lindebomen naast het kasteel geven nog precies de contouren daarvan aan. Het fort was de voorloper van het adellijke zestiende-eeuwse kasteel. Alleen het torentje herinnert hier nog aan. In de zeventiende eeuw werd de adel opgevolgd door een nieuwe groep vermogende geïnteresseerden die vanuit Amsterdam naar Kennemerland trok. Halverwege de achttiende eeuw verbouwden zij het oude kasteel tot landhuis. Opeenvolgende Amsterdamse eigenaren als Coymans, Bicker en Rendorp verfraaiden het landgoed en legden tuinen aan. In eerste instantie op de Franse manier: strak

en aangeharkt met rechte lanen en hagen, bloem- en grasperken in strakke vormen en rechthoekige vakken voor de moes- of kruidentuin. Op oude kaarten is dit goed te zien en ook op luchtfoto's zie je vaag de overblijfselen uit die tijd zoals de zevensprong van wegen bij de ingang en het sterrenpatroon van het bos aan de overzijde. Naderhand kwam de Engelse landschapsstijl in zwang. De tuinen werden wat natuurlijker en lossere. De paden slingerden en de planten en bloemen verwilderden. In de negentiende eeuw kwam het huis in handen van de familie Gevers. De laatste telg, jonkheer Gevers, verkocht Marquette in 1982 aan de provincie. Sindsdien is PWN beheerder van het landgoed.

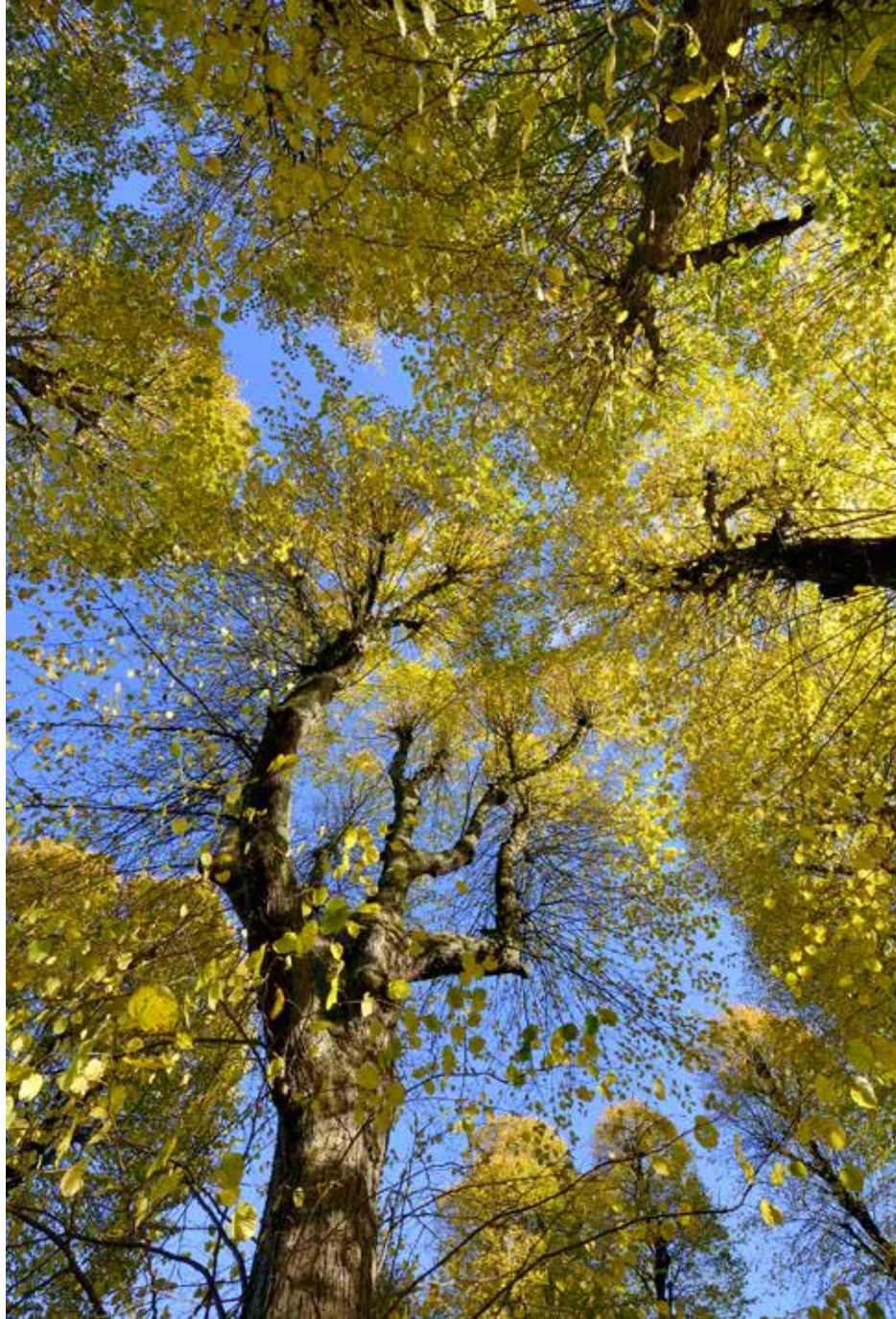
Veel ruimte met indrukwekkende bomen

Het eerste wat me opvalt, is de ruimte op dit landgoed. Voor het huis ligt een weide en ook achter het huis is een groot open weidegebied, dat gebruikt wordt als wateroverloopgebied. Het grondwaterpeil is hoog. Vroeger bestond dit gebied voornamelijk uit moeras met enkele zandplaten en nog steeds bedraagt het hoogteverschil tussen de duinen en de achterliggende polders 8 meter. Er zijn een paar wandelingen uitgezet, die niet alleen op het landgoed, maar ook eromheen lopen. Ik begin aan de korte wandeling om het huis en het ➤

Er overvalt me een zekere schroom als ik met mijn auto de lange oprijlaan van kasteel Marquette opdraai. Is dit geen verboden gebied? Zó statig en imposant is de laan, met aan weerskanten beuken en lindes, dat me dit gevoel even bekruipt. Alhoewel het maar een halfuur rijden is van mijn huis naar deze plek, ben ik hier al sinds mijn jeugd (toen we bij een boer kampeerden in Heemskerk) niet meer geweest! Links zie ik het fraaie achttiende-eeuwse koetshuis en rechts doorkijkjes naar grazige weilanden. Het kasteel zelf ligt erbij als een plaatje, compleet met slotgracht en

Beukenlaan

Linden

het landgoed: beuken, eiken en linden. Vooral de linden vlakbij het huis zijn indrukwekkend en Frans vertelt me, dat die al 280 jaar oud zijn. De bomen op het landgoed vragen op allerlei manieren veel aandacht van de beheerder. Lindebomen doen het hier goed, maar door de drassige ondergrond zijn de groeiomstandigheden voor beuken niet optimaal. Takken breken spontaan af en op mijn wandeling loop ik langs een grote omgevallen beuk. Voor de veiligheid van de bezoekers moeten er bomen gekapt, ook die majestueuze beuken bij de ingang van het landgoed. De mensen in de omgeving waren hier fel op tegen en startten een actiegroep 'Behoud oprijlaan Marquette'. Hoewel ook de beheerder het kappen aan het hart gaat, blijft zij bij het standpunt dat uitvoering van de laatste fase het meest recht doet aan het beheer van Marquette als landgoed. Het plan is nu de bomen te vervangen door een wat grotere maat lindeboom. Deze gedijen hier beter en het verschil met de eerdere aanplant is kleiner.

Weidevogels

Als ik de grotere wandeling neem loop ik voordat ik het weet buiten het landgoed en kom ik terecht op de Noordermaatweg. Deze loopt langs overloopgebied De Kampen, een grote natte weide. Frans vertelt me dat in dit

gebied het aantal broedparen van weidevogels de laatste jaren fors is toegenomen. Spectaculair meer dan op andere plekken in Nederland. Dat geldt voor grutto's, tureluurs en kievieten. Daar is het beheer van PWN ook op gericht: de goede waterstand, de goede bemesting en het plaatsen van een vossenraster (een laag schrikdraadje gevoed door zonnepanelen) blijken zeer effectief.

Iedereen is overal welkom

Het geheel, daar gaat het om bij landgoedbeheer. Alles is belangrijk. De weidevogels, de stinzenplanten, de wandelaars en de schapen. Het een kan niet zonder het ander. Alle afzonderlijke aspecten komen tezamen in dit ene landgoed: cultuurhistorie, natuur, botanische tuinen, waterbeheer, recreatie. Het beheer gebeurt in samenwerking met vele partijen en de inzet van vele vrijwilligers. Bij elkaar leidt dat tot deze unieke plek zo vlak boven het Noordzeekanaal. Dankzij al deze inspanningen en samenwerkingsvormen is Marquette een paradijs dat open staat voor plantenliefhebbers, vogelaars en recreanten. PWN heeft sinds 2012 het landgoed in zijn geheel opengesteld voor publiek en de paden hersteld. Voor en na het broedseizoen mag je een ommetje om het kasteel maken en

Vingerhelmbloem

treft me hoe stil en weids het is en hoe ver ik kan kijken. Na mijn wandeling kom ik bij een heerlijk kopje koffie in het 'kasteel' (sinds kort is dat mogelijk) bij toeval aan de praat met Frans ten Berge, al tien jaar lang één van de vrijwilligers. Ik vraag hem van alles over deze bijzondere plek en hij vertelt er graag over.

Stinzenflora

Bijvoorbeeld over de rijkdom aan stinzenplanten in het voorjaar. Hoewel het op het moment van mijn wandeling nog een kale boel is, hangt de belofte aan die prachtige voorjaarsbloemen in de lucht. Het landgoed kent een grote rijkdom aan sneeuw-

klokjes (dertien soorten!), bosanemonen, boshyacinten, vogelmelk, winterakonieten en voorjaarszonnebloemen. Er blijkt nog een andere oorzaak te zijn voor de verdwaalde narcissen op het terrein. Frans vertelt me over de bloemententoonstelling, ergens vóór de oorlog. En ja, als ik het nazoek stuit ik op een krantenartikel in de IJmuider Courant van 18 maart 1937 waar uitgebreid over de bloemententoonstelling op Marquette wordt geschreven (een minister verricht de opening!)

Majestueuze bomen

De weidsheid wordt nog versterkt door de vele prachtige hoge bomen op

na de wandeling kan je in het kasteel terecht voor een heerlijk kopje koffie of een lunch/diner. Een ding is zeker: ze zullen me hier vaker zien. Ik was hier nu in de winter en vond het al heel indrukwekkend, maar ik kijk uit naar een wandeling tussen de stinzenplanten in de komende maand, het roepen van de grutto's in april en mei, en een bezoek

in de zomer om de linden vol in blad te bewonderen. Marquette heeft mijn hart gestolen. •

[Met dank aan Frans Buissink](#)

Op de website van Landschap Noord-Holland kunt u een wandeling van 9 kilometer vinden met de titel 'Wandel rond kasteeltje Marquette en spot grutto's'. www.landschapnoordholland.nl/routes.